

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

ક્રિમિનલ અપીલ નં.૮૭૪/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. જે. શાસ્ત્રી

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

સંજયભાઈ ભગવાનભાઈ જાદવ – અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય – સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

એચસીએલએસ કમિટી, અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે

એડવોકેટ મિ. મૃદુલ એમ. બારોટ, અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે

એડવોકેટ મિ. ઋત્વિજ ઓઝા, એપીપી, સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં.
૧ માટે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. જે. શાસ્ત્રી

તારીખ: ૧૬/૧૨/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ [ટૂંકમાં 'સીઆરપીસી'] ની કલમ ૩૭૪(૨) હેઠળની હાલની ક્રિમિનલ અપીલ વિદ્વાન પમા એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર, કેમ્પ બોટાદ દ્વારા સ્પેશિયલ એટ્રોસિટી કેસ નં. ૩૯/૨૦૧૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૬.૦૩.૨૦૧૩ ના દોષિત ઠરાવતા ચુકાદા અને હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવેલ છે, જેના દ્વારા અપીલકર્તા આરોપીને ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ [ટૂંકમાં 'આઈપીસી'] ની કલમો ૩૬૩ અને ૩૭૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠરાવવામાં આવેલ છે.

૨. હાલની ક્રિમિનલ અપીલ જે પૃષ્ઠભૂમિ પર દાખલ કરવામાં આવી છે તે એ છે કે, ૧૯.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે આશરે એક મહિના અગાઉ, ગામ ચોસલા, તા: ગઢડા ખાતે, ભોગ બનનાર અનુસૂચિત જાતિની હોવા છતાં, તેણીને લગ્ન કરવાની ખાતરી આપીને, ફરિયાદી મગનભાઈ દાનાભાઈ નાયકની સગીર પુત્રીને ભગાડી ગયા હતા અને તેણીની મરજી અને સંમતિ વિરુદ્ધ શારીરિક સંબંધ બાંધ્યો હતો, પરિણામે બળાત્કારનો ગુનો આચરવામાં આવ્યો છે અને તે હેતુ માટે ફરિયાદી મગનભાઈ દાનાભાઈ નાયકે આઈપીસીની કલમો ૩૬૩, ૩૬૬, ૩૭૬ અને ૧૧૪ અને ધ શિઝ્યુલ્ડ કાસ્ટ્સ એન્ડ શિઝ્યુલ્ડ ટ્રાઈબ્સ (પ્રિવેન્શન ઓફ એટ્રોસિટીઝ) એક્ટ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૨)(પ) હેઠળના ગુનાઓ માટે ગઢડા પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. ફરિયાદમાં, અન્ય આક્ષેપો સાથે, એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે સંબંધિત સમયે ભોગ બનનારની ઉંમર આશરે ૧૫ વર્ષ, ૧૦ મહિના અને ૦૮

દિવસની હતી, અને આ ઉંમરનો દાવો કરીને, ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી. બોટાદ પોલીસ સ્ટેશનના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ગુનો બન્યો હોવાથી સદર ફરિયાદ બોટાદ પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ આઈ-કાઈમ રજિસ્ટર નં. ૩૪/૨૦૧૨ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી.

૩. તપાસ અધિકારીએ, તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન કરવામાં આવેલી પૂછપરછના આધારે, સામગ્રી એકત્રિત કરી હતી અને હાલના અપીલકર્તા વિરુદ્ધ પૂરતી સામગ્રી મળી આવતા, વિદ્વાન જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, ગઢડાની કોર્ટમાં ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને ગઢડાના વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તે કેસને ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૬૫/૨૦૧૨ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૪. ત્યારબાદ, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટના ધ્યાનમાં આવ્યું હતું કે જે ગુનાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે અને જેના માટે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી છે, તે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ચલાવવાપાત્ર હોવાથી, સીઆરપીસીની કલમ ૨૦૯ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને, કેસને સ્પેશિયલ કોર્ટ, ભાવનગર ખાતે તબદીલ કરવામાં આવ્યો હતો, જે સ્પેશિયલ કેસ નં. ૩૯/૨૦૧૨ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ માટે મૂકવામાં આવ્યો હતો.

૫. સ્પેશિયલ કોર્ટ સમક્ષ કેસ કમિટ થયા પછી, તમામ આરોપીઓને આંક ૮ પર ચાર્જશીટ વાંચી સંભળાવવામાં આવી હતી જેના માટે તેમની સામે ટ્રાયલ

ચલાવવાની હતી અને આંક ૯ અને ૧૦ પર તેમના જવાબો નોંધવામાં આવ્યા હતા અને આરોપીઓએ ગુનો કર્યો હોવાનો ઇનકાર કર્યો હોવાથી, ત્યારબાદ કેસને વધુ ન્યાયનિર્ણય માટે મૂકવામાં આવ્યો હતો. કેસ સાબિત કરવાના હેતુથી, ફરિયાદપક્ષ દ્વારા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને ૧૧ જેટલા સાક્ષીઓની તપાસ કરીને તથા ૩૧ દસ્તાવેજી પુરાવાઓ રજૂ કરીને, ફરિયાદપક્ષ દ્વારા હાલના અપીલકર્તા વિરુદ્ધનો કેસ સાબિત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો અને સદર મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓ રજૂ કર્યા પછી, આંક ૫૪ પર કલોઝર પુર્સિસ આપવામાં આવી હતી.

૬. અપીલકર્તા આરોપીને તક આપવાના હેતુથી ફરિયાદપક્ષ દ્વારા કલોઝર પુર્સિસ રજૂ કર્યા પછી, સીઆરપીસીની કલમ ૩૧૩ હેઠળ વધુ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું જેમાં આરોપીઓએ પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો નથી, જેના પરિણામે કેસના અંતિમ ન્યાયનિર્ણય માટે વિદ્વાન જજ દ્વારા મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા. પુરાવાઓને વિગતવાર ધ્યાનમાં લીધા પછી અને બચાવપક્ષને ધ્યાનમાં લીધા પછી, વિદ્વાન પમા એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર, કેમ્પ બોટાદ દ્વારા તારીખ ૨૬.૦૩.૨૦૧૩ ના રોજ દોષિત ઠરાવતો ચુકાદો અને હુકમ પસાર કરવાની મહેરબાની કરી હતી, જેના દ્વારા દોષિત ઠરાવતો નીચે મુજબનો હુકમ નોંધવામાં આવેલ છે.

"ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૨૩૫(૧) હેઠળ પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને હાલના કેસના આરોપીને ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમો ૩૬૩ અને ૩૭૬ હેઠળના ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે. જ્યાં સુધી આઈપીસીની કલમ ૩૬૩ નો સંબંધ છે, આરોપીને ૧ વર્ષની સાદી કેદની સજા અને રૂ. ૫૦૦/- નો દંડ ચૂકવવાની સજા ફટકારવામાં આવે છે અને દંડ ન ચૂકવવાના કિસ્સામાં, વધુ પંદર દિવસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાની રહેશે. જ્યાં સુધી આઈપીસીની કલમ ૩૭૬ હેઠળના ગુનાનો સંબંધ છે, આરોપીને સાત વર્ષની સાદી કેદની સજા અને રૂ. ૧૦૦૦/- નો દંડ ચૂકવવાની સજા ફટકારવામાં આવે છે અને દંડ ન ચૂકવવાના કિસ્સામાં, વધુ એક મહિનાની સાદી કેદની સજા ભોગવવાની રહેશે."

દોષિત ઠરાવતા આ ચુકાદા અને હુકમને એક સહ-આરોપી સંજયભાઈ ભગવાનભાઈ જાદવ દ્વારા સીઆરપીસીની કલમ ૩૭૪(૨) હેઠળની હાલની ક્રિમિનલ અપીલ મારફતે પડકારવામાં આવ્યો છે. આ અદાલત દ્વારા ૩૦.૦૯.૨૦૧૩ ના રોજ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેને આ અદાલત સમક્ષ અંતિમ નિકાલ માટે મૂકવામાં આવી છે અને આ પૃષ્ઠભૂમિ સાથે, હાલની ક્રિમિનલ અપીલ અંતિમ સુનાવણી માટે હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

૭.૧ અપીલકર્તા આરોપી એટલે કે મૂળ આરોપી નં. ૧ માટે ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. મૃદુલ બારોટે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે, ફરિયાદપક્ષ દ્વારા અપીલકર્તા આરોપી સામે વ્યાજબી શંકાથી પર કોઈ ગુનો સાબિત કરવામાં આવ્યો નથી. ફરિયાદપક્ષની એ જવાબદારી હોવા છતાં કે કેસ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવો જોઈએ, એવો કોઈ પ્રયાસ દેખાતો નથી. તદનુસાર, વિદ્વાન જજ દ્વારા જે કારણો આપવામાં આવ્યા છે, તેના આધારે દોષિત ઠરાવતો હુકમ ટકી શકે તેમ નથી. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, આનાથી વિપરીત, અપીલકર્તા આરોપી અને પ્રોસિક્યુટ્રિક્સ એટલે કે ભોગ બનનાર બંને પાંચ મહિનાથી વધુ સમય માટે પોતાની મરજીથી સાથે રહેતા હતા અને આ સંબંધમાંથી, એક પુત્રીનો પણ જન્મ થયો છે. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, પાંચ મહિનાના સમયગાળા માટે, તેઓ અલગ રહેતા હતા અને જ્યારે પોલીસ કર્મચારીઓએ તેમની ધરપકડ કરી ત્યારે, આનાથી વિપરીત, ભોગ બનનારે પોતે જ જવાની ના પાડી દીધી હતી અને તેથી, બંને વચ્ચેની લાગણીઓને કારણે, સંમતિથી, બંને સાથે રહેતા હતા અને તેથી, સંજોગોના આ વિશિષ્ટ સમૂહને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું કહી શકાય નહીં કે કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો છે.

૭.૨ વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, આવા પ્રકારના કેસોમાં પણ, પ્રોસિક્યુટ્રિક્સનું નિવેદન એ અત્યંત મહત્વની વિચારણા છે અને અહીં વિશિષ્ટ સંજોગોની પૃષ્ઠભૂમિમાં જ્યારે ભોગ બનનારની ચોક્કસ સંમતિ

હતી અને જ્યારે તેણીએ પોતે કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપતી વખતે ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન ન આપવાનું પસંદ કર્યું હોય, ત્યારે એવી અન્ય કોઈ સચોટ સામગ્રી હોવાનું કહી શકાય નહીં જેના આધારે દોષિત ઠરાવતો હુકમ ટકી શકે અને, તેથી, પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં વિદ્વાન જજની સ્પષ્ટ ભૂલ છે. એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે, દોષિત ઠરાવતો હુકમ સંક્ષિપ્ત કારણોના આધારે ટકી શકે તેમ નથી અને, તેથી, વિદ્વાન જજ દ્વારા જે પણ કારણો આપવામાં આવ્યા છે તે વિકૃત અને રેકૉર્ડથી વિપરીત છે અને પુરાવામાંથી મહત્વપૂર્ણ સામગ્રી ધ્યાનમાં ન લેવા પર આધારિત છે.

૭.૩ વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, ભોગ બનનારે પોતે, જેમની આંક ૨૯ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૪ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે, કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી છે કે, તેણીના પર કોઈ બળાત્કાર ગુજારવામાં આવ્યો નથી અને આનાથી વિપરીત, ખેતરમાંથી, તેણી સીધી તેના માસી પાસે ગઈ હતી અને આશરે બે વર્ષના સમયગાળા માટે તેણી ત્યાં રહી હતી. તેણીની ઊલટતપાસ દરમિયાન, સ્પષ્ટપણે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે ખેતરમાંથી કોઈએ તેણીને ફોસલાવી ન હતી અને આનાથી વિપરીત જ્યારે તેણીના પિતા દ્વારા ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી, ત્યારે તેણીએ જણાવ્યું હતું કે તેણીની ઉંમર આશરે ૧૮ વર્ષની હતી અને, તેથી, જ્યારે આંક ૨૯ પરના મુખ્ય સાક્ષીએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી, ત્યારે વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટના જણાવ્યા મુજબ, વિદ્વાન જજ માટે હાલના અપીલકર્તાને દોષિત

ઠેરવવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ હતું. તે ઉપરાંત, વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, નજરે જોયેલો પુરાવો ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપતો નથી. વાસ્તવમાં, તેને તબીબી પુરાવા દ્વારા પણ સમર્થન મળતું નથી. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે કોર્ટનું ધ્યાન આંક ૩૧ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬ ડૉ. મયુર રાજેન્દ્રભાઈ ગાંધીની જુબાની તરફ દોર્યું છે, જેમણે પ્રોસિક્યુટ્રિક્સની તપાસ કરી હતી અને બળજબરીની કોઈ ઇજાઓ જોવા મળી ન હતી, કે એવા કોઈ સંજોગો પણ નજરે પડ્યા ન હતા જે અપીલકર્તા – આરોપી દ્વારા આચરવામાં આવેલો ગુનો પ્રસ્થાપિત કરી શકે. જે ઇતિહાસ નોંધવામાં આવ્યો છે, તે પણ આ સાક્ષી દ્વારા નોંધવામાં આવ્યો છે જેમાં એ પણ બહાર આવી રહ્યું છે કે ૭ થી ૮ મહિના અગાઉ હાલના અપીલકર્તા સાથે સગાઈની વિધિ પણ કરવામાં આવી હતી અને સમય જતાં વારંવાર શારીરિક સંબંધો રહ્યા હતા. એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રોસિક્યુટ્રિક્સે પોતે નવજાત બાળકની જન્મ તારીખની પણ નોંધણી કરાવી હતી જેમાં અપીલકર્તાનું નામ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું અને, તેથી, વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટના જણાવ્યા મુજબ મૌખિક અને તબીબી પુરાવા વચ્ચે વિસંગતતા હતી અને, તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે ફરિયાદપક્ષે વ્યાજબી શંકાથી પર પોતાનો કેસ સાબિત કર્યો છે. તે ઉપરાંત, વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે દાવો કર્યો છે કે ૧૫ વર્ષ ૧૦ મહિના અને ૦૮ દિવસની ઉંમર જે દર્શાવવામાં આવી હતી અને ઉલ્લેખિત હતી તેમ છતાં, અન્ય કોઈ પણ પ્રકારનો સચોટ પુરાવો નથી જે ઉંમરના પરિબળને પ્રસ્થાપિત

કરી શકે. આનાથી વિપરીત, તબીબી પુરાવા મુજબ, ઉંમર ૧૮ વર્ષથી વધુ હોવાનું મનાય છે અને તે હેતુ માટે, વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે આ કોર્ટનું ધ્યાન આંક ૧૧ પર તપાસવામાં આવેલ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ડૉ. હરિદાસ નરભેરામ દેસાણીના પુરાવા તરફ દોર્યું છે. તેમની ઊલટતપાસ દરમિયાન, આ તબીબી અધિકારીને ચોક્કસ તપાસના આધારે જાણવા મળ્યું કે સેકન્ડરી સેક્સ કેરેક્ટરનો વિકાસ જોવા મળ્યો હતો જેમાં એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો છે કે ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હોઈ શકે છે અને એવી કોઈ વિપરીત સચોટ સામગ્રી ઉપલબ્ધ નથી જે પ્રસ્થાપિત કરી શકે કે તે સંબંધિત સમયે તેણીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી નીચેની હતી અને, તેથી, ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈપણ સચોટ સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં, હાલના અપીલકર્તા – આરોપીને શંકાનો લાભ આપવામાં આવવો જોઈએ.

૭.૪ વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે પ્રશ્નગત બનાવ માર્ચ, ૨૦૧૨ ના મહિનામાં બન્યો હોવાનો આક્ષેપ છે જે ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૩ ના મહિનામાં જ થયેલા સુધારા પહેલાંનો છે અને, તેથી, જે ઉંમર ધ્યાનમાં લેવાની હતી તે સુધારા પહેલાંની છે અને, તેથી, જ્યારે તબીબી અભિપ્રાય સ્પષ્ટપણે પ્રસ્થાપિત કરી રહ્યો છે કે ભોગ બનનાર ૧૬ વર્ષથી વધુ ઉંમરની હોવાનું જણાયું હતું, ત્યારે કુલ ઉંમર લાગુ કરવામાં આવશે નહીં અને, તેથી, જ્યારે ફરિયાદપક્ષ ૧૬ વર્ષથી નીચેની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવા માટે વ્યાજબી શંકાથી પર પુરાવા રજૂ કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયું છે, ત્યારે તેનો લાભ હાલના અપીલકર્તા

આરોપીને આપવો જ જોઈએ. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, વિદ્વાન જજ દ્વારા નોંધવામાં આવેલ તારણ સંપૂર્ણપણે ભૂલભરેલું છે કે આરોપીએ ઉંમર અંગે કોઈ વિવાદ કર્યો નથી. આનાથી વિપરીત, એક ચોક્કસ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો હતો જેના પર ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવાની અને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદપક્ષની હતી અને, તેથી, આ વિકૃત તારણોને ધ્યાનમાં લેતાં દોષિત ઠરાવતો હુકમ ટકી શકે તેમ નથી.

૭.૫ વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વ્યાજબી શંકાથી પર કેસ સાબિત કરવાની ફરિયાદપક્ષની ફરજિયાત જવાબદારી હતી. હવે કેસ સાબિત કરવા માટે, કોઈપણ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરીને પ્રોસિક્યુટ્રિક્સની ઉંમર અંગેનું જન્મ પ્રમાણપત્ર પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવ્યું નથી કે ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ કરવામાં આવ્યો નથી અને સંબંધિત સમયે ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી હતી તે સાબિત કરવા માટે અન્ય કોઈ સચોટ પુરાવો નથી અને કોઈ પણ સંજોગોમાં, ભોગ બનનાર દ્વારા પોતે જ સ્પષ્ટ દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે જ્યારે પિતાએ ફરિયાદ નોંધાવી તે સમયે તેણીએ ૧૮ વર્ષની ઉંમર પૂર્ણ કરી લીધી હતી અને, તેથી, આ સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા જ્યારે ફરિયાદપક્ષ ચોક્કસ ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયું છે, ત્યારે હાલના અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવાનું ભાગ્યે જ કોઈ વ્યાજબી કારણ હતું અને, તેથી, આની પૃષ્ઠભૂમિ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે પ્રશ્નગત બનાવ સુધારા પહેલા બન્યો હતો. આ બનાવ પક્ષકારોની સંમતિથી બન્યો હતો અને એવી હકીકત પણ સામે આવી છે કે

સંબંધિત સમયે બંનેની સગાઈ થઈ હતી અને, તેથી ઘણા લાંબા સમય સુધી સાથે રહ્યા હતા અને સંજોગોના આ વિશિષ્ટ સમૂહને ધ્યાનમાં લેતાં વિદ્વાન જજ દ્વારા જે તારણો પર પહોંચવામાં આવ્યું છે તે કાયદા સાથે અસંગત જણાય છે અને આનાથી વિપરીત દોષિત ઠરાવવાના નિષ્કર્ષ પર આવવામાં વિકૃતિ સમાન છે. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીમાંથી શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્ર સિવાય એવો કોઈ પુરાવો નથી જે ૧૬ વર્ષથી નીચેની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરી શકે અને શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર પ્રસ્થાપિત કરવાના હેતુથી ન તો આચાર્ય કે શાળાના સ્ટાફના કોઈપણ સભ્યની તપાસ કરવામાં આવી છે જ્યારે કે તબીબી પુરાવા સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે સંબંધિત સમયે તેણીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હતી. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે જણાવ્યું છે કે આ સંબંધમાંથી નિર્વિવાદપણે બાળકનો જન્મ થયો છે અને તેથી સંજોગોના આ વિશિષ્ટ સમૂહને જોતાં કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા કોઈ સચોટ પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી, હાલના અપીલકર્તાને શંકાનો લાભ આપવો જ જોઈએ.

૭.૬ રજૂઆતને મજબૂત કરવા માટે, વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે અને દાવો કર્યો છે કે દોષિત ઠરાવતો હુકમ રદ કરવામાં આવે અને હાલના અપીલકર્તા આરોપીને શંકાનો લાભ આપવામાં આવે. વિદ્વાન એડવોકેટ મિ. બારોટ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ ચુકાદાઓ નીચે મુજબ છે, જેની સાથે વર્તમાન હુકમમાં યોગ્ય તબક્કે વ્યવહાર કરવામાં આવશે.

(૧) ઝાલા રનુભા નાનુભા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, (૨૦૧૭) ૨ એસ.સી.સી. ૯૧; (૨) ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ઉસ્માન આઈ. સંગાર અને અન્ય. આ કોર્ટ દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૫/૧૯૯૦ માં તારીખ ૧૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ આપવામાં આવેલ ચુકાદો; (૩) સુનીલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય, ૨૦૧૦ (૧) જી.એલ.એચ. ૩૪૬; (૪) ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ લાખા ગોંડા વેગડા, ૨૦૧૪(૪) જી.એલ.આર. ૩૫૬૪; (૫) ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ પ્રકાશ એસ. બ્રહ્મભટ્ટ, આ કોર્ટ દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૩૨/૧૯૮૮ માં તારીખ ૧૮.૦૩.૨૦૦૯ ના રોજ આપવામાં આવેલ ચુકાદો.

૭.૭ અપીલકર્તા આરોપી માટે વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા લેવામાં આવેલા વલણને પહોંચી વળવા, રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન અધિક સરકારી વકીલ મિ. ઋત્વિજ ઓઝાએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન જજ દ્વારા વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરવામાં કોઈ ભૂલ કરવામાં આવી નથી. વિદ્વાન અધિક સરકારી વકીલ મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે, વિદ્વાન જજે તેની સંપૂર્ણ રીતે તપાસ કરી છે અને એક નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે અને, તેથી, કોઈપણ વિકૃતિની ગેરહાજરીમાં, દોષિત ઠરાવતા હુકમમાં દખલ કરવામાં ન આવે. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી છે ત્યારે પિતા દ્વારા ચોક્કસ ઉંમરનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે જેને ઉંમર આપવા માટે યોગ્ય વ્યક્તિ કહી શકાય અને ફરિયાદીના જણાવ્યા મુજબ ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી હોવાનું જણાવવામાં

આવ્યું હતું અને તેને શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્ર દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું અને, તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે ફરિયાદપક્ષે ભોગ બનનારની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ પુરાવો રજૂ કર્યો નથી.

૭.૮ વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી, એક બાબત ખૂબ જ પ્રસ્થાપિત થઈ છે કે અપીલકર્તા દ્વારા ભોગ બનનાર સાથે શારીરિક સંબંધ બાંધવામાં આવ્યો છે, જે સ્પષ્ટ છે અને તે પણ પ્રસ્થાપિત થયું છે કે ડીએનએ ટેસ્ટ દરમિયાન પણ એવું જાણવા મળ્યું છે કે બાળકનો જન્મ થયો છે અને, તેથી, નિર્વિવાદપણે બળાત્કારના સ્વરૂપમાં શારીરિક સંબંધની હકીકત સમગ્ર સામગ્રી પરથી જોઈ શકાય છે અને, તેથી, વિદ્વાન જજે યોગ્ય રીતે તેની સાથે વ્યવહાર કર્યો છે જેને વિફૂત કહી શકાય નહીં. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અહીં એવો કેસ છે કે જ્યાં અપીલકર્તા આરોપી એ સારી રીતે જાણતા હોવા છતાં કે છોકરી અનુસૂચિત જાતિની છે અને નાની ઉંમરની છે તેને ઈશ્વારપૂર્વક માતાપિતાની કસ્ટડીમાંથી ભગાડી ગયા છે અને બળાત્કાર ગુજાર્યો છે જે હકીકત વિવાદમાં નથી અને, તેથી, તે આક્ષેપ મુજબના ગુનાનો સ્પષ્ટ કેસ જણાય છે જે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા પ્રસ્થાપિત થયો હોવાનું કહી શકાય. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન જજ દ્વારા જે કંઈ પણ તારણ કાઢવામાં આવ્યું છે તેને ભૂલભરેલું કહી શકાય નહીં કારણ કે તે પુરાવાના યોગ્ય વિશ્લેષણ પર આધારિત છે અને તેથી ઉંમરના પાસા પર અન્ય કોઈ સ્વતંત્ર સામગ્રી હોય કે ન હોય જ્યારે ફરિયાદીએ ૧૬ વર્ષથી

ઓછી ઉંમર આપી છે અને જે હકીકત શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્ર દ્વારા સાબિત થાય છે, ત્યારે તેનો વિવાદ કરવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ છે અને, તેથી, માત્ર એટલા માટે કે ભોગ બનનાર અને હાલના અપીલકર્તા સંમતિથી સાથે રહેતા હતા, તેણીની સંમતિને કાયદાની દૃષ્ટિએ સંમતિ કહી શકાય નહીં અને, તેથી તકનીકી રીતે પણ બળાત્કાર આચરવામાં આવ્યો છે જે સમગ્ર રેકૉર્ડ પરથી બિલકુલ સ્પષ્ટ થાય છે અને, તેથી, અન્ય કોઈ વિપરીત સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં, અપીલકર્તા માટે નિર્દોષતાનો દાવો કરવા માટે કોઈ અવકાશ નથી. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે રેકૉર્ડ પરની એકંદર સામગ્રી પરથી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીની મૌખિક જુબાનીને દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા નોંધપાત્ર રીતે સમર્થન મળી રહ્યું છે અને જ્યારે મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવા વચ્ચે કોઈ વિસંગતતા નથી, ત્યારે વિદ્વાન જજ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો વિફૂત છે તે દર્શાવવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ છે. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે કાયદાની એ પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે સમાન પુરાવા પરથી અન્ય દૃષ્ટિકોણ શક્ય છે માત્ર એટલા કારણસર, તેને માત્ર એ કારણસર બદલી શકાય નહીં કે ફેક્ટ ફાઇન્ડિંગ ફોરમે અગાઉથી જ તપાસ કરી છે અને ચોક્કસ નિર્ણય પર પહોંચ્યું છે. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે આ કોઈ નિર્દોષ છૂટકારાની અપીલ નથી પરંતુ દોષિત ઠરાવવાની અપીલ છે અને, તેથી, કેસ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અલગ માપદંડો લાગુ કરવાના હોય છે. વિદ્વાન એપીપી મિ. ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે એકંદર

સંજોગોના આધારે, અપીલકર્તા વિરુદ્ધના કેસ પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ વાજબી કારણ નથી અને બાબતના તે દષ્ટિકોણથી કોઈ પણ ખામી કે ગેરકાયદેસરતાની ગેરહાજરીમાં, દોષિત ઠરાવતો હુકમ કોઈપણ દખલગીરીની માંગ કરતો નથી, તેમ વિદ્વાન અધિક સરકારી વકીલ દ્વારા આદરપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે. અન્ય કોઈ રજૂઆતો કરવામાં આવી નથી.

૮. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટ્સને સાંભળ્યા પછી અને કોર્ટ સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીમાંથી પસાર થયા પછી નીચે મુજબની હકીકતો જે બહાર આવી રહી છે તેની આ કોર્ટ દ્વારા નોંધ ન લેવામાં આવે તે શક્ય નથી:

૮.૧ ફરિયાદપક્ષે કેસ પ્રસ્થાપિત કરવાના હેતુથી સૌ પ્રથમ ડૉ. હરિદાસ નરભેરામ દેસાણી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧ ની તપાસ કરી છે જેમની આંક ૧૧ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, જે સીએચસી, ગઢડા ખાતે મેડિકલ ઓફિસર છે. આ તબીબી અધિકારીએ ઇતિહાસ નોંધ્યો છે જેમાં સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ પણ છે કે આ આરોપી મોટરસાયકલ પર આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ બસ-સ્ટેન્ડ પર ગયો હતો અને ત્યાંથી આગળ બસમાં સુરત ગયો હતો. સુરત ખાતે, આ અપીલકર્તા આરોપી ભાડા પર એક રૂમ રાખીને આજીવિકા મેળવવા માટે સમાન કામ કરતો હતો અને આ તબીબી અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા ઇતિહાસ મુજબ જે ભોગ બનનાર દ્વારા રૂબરૂમાં આપવામાં આવ્યો હતો તેણે જણાવ્યું છે કે બંને પતિ-પત્ની તરીકે રહેતા હતા અને સંમતિથી શારીરિક સંબંધ બાંધ્યો હતો.

૮.૨ રેકૉર્ડ પરથી એ પણ બહાર આવી રહ્યું છે કે ધરપકડ ૨૦.૦૭.૨૦૧૨ ના રોજ થઈ છે અને તેથી ઘણા લાંબા સમય સુધી, બંને સાથે રહ્યા છે અને ભાગી જવાની કે બૂમો પાડવાની તક હોવા છતાં, સામગ્રીમાંથી એવો કોઈ પ્રયાસ દેખાતો નથી.

૮.૩ આનાથી વિપરીત, તબીબી અધિકારીની આ જુબાની વધુમાં એ દર્શાવે છે કે શારીરિક તપાસ દરમિયાન, ભોગ બનનારના ગુપ્ત ભાગ પર કોઈ ઈજા જોવા મળી ન હતી અને આવી શારીરિક તપાસ સેકન્ડરી સેક્સ કેરેક્ટરનો વિકાસ દર્શાવે છે. ઊલટતપાસ દરમિયાન, આ તબીબી અધિકારીએ સ્પષ્ટપણે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે શારીરિક તપાસ એ દર્શાવે છે કે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હોવાનું જણાય છે અને કોઈપણ પ્રકારની ઈજાના કોઈ નિશાન ન હતા.

૮.૪ ફરિયાદપક્ષે હજુ એક અન્ય ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨ એટલે કે મગનભાઈ ગામાભાઈ નાયકની આંક રપ પર તપાસ કરી છે. આ જુબાની દર્શાવે છે કે, ભોગ બનનારનો જન્મ ગામ નાના રાસકી, તા. સંખેડા ખાતે થયો હતો અને જન્મ નોંધાવવાના હેતુથી, સાક્ષી તલાટી-કમ-મંત્રી પાસે ગયા છે. આ સાક્ષી, જે પ્રોસિક્યુટ્રિક્સના પિતા થાય છે, તેમણે કબૂલ્યું છે કે ભોગ બનનાર અને આ અપીલકર્તા આરોપી અવારનવાર એકબીજાને મળતા હતા. તેઓ એ હકીકતથી પણ વાકેફ હતા કે ખેતરમાં, બંને નિયમિતપણે મળતા હતા અને આ અપીલકર્તા આરોપીને આશરે એક વર્ષ કે તેથી વધુ સમયથી ઓળખે પણ છે. તેમણે એ પણ કબૂલાત કરી છે કે એ સાચું છે કે સગાઈ માટેની વાતચીત ચાલી રહી હતી અને એ

પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે ભોગ બનનાર આ અપીલકર્તા આરોપીને પસંદ કરતી હતી. આ સાક્ષી દ્વારા સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ સાથે એ પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે ભોગ બનનાર દ્વારા લગ્ન કરવાના હતા અને એવું જણાય છે કે બે મહિનાના બાળકનો પણ જન્મ થયો છે. તે પણ કબૂલવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે બાળકના નામના સંબંધમાં પિતા તરીકે નોંધ કરવામાં આવી, ત્યારે સંજય એટલે કે હાલના અપીલકર્તાનું નામ દાખલ કરવામાં આવેલ છે અને આ સાક્ષીએ તે પણ સ્વીકાર્યું છે કે જે સમયે પોલીસ કર્મચારીઓએ આ ભોગ બનનાર અને અપીલકર્તાની ધરપકડ કરી હતી, ત્યારે તેણીએ સ્પષ્ટપણે પિતાના ઘરે જવાની ના પાડી દીધી હતી અને તે પણ એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે બંને વચ્ચે ગાઢ પ્રેમ અને સ્નેહ હતો અને આ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીએ સ્પષ્ટપણે કબૂલ્યું છે કે લગ્ન કરવાના હેતુથી, ભોગ બનનાર, પોતાની મેળે, હાલના અપીલકર્તા સાથે ગઈ છે. તેથી, જે ફલિત થાય છે તે એ છે કે ત્યાં એક નોંધપાત્ર સંબંધ હતો અને ભોગ બનનારની સંમતિ હતી જે હાલના અપીલકર્તા દ્વારા બળાત્કારની શક્યતાને નકારી કાઢે છે.

૮.૫ હજુ એક અન્ય સાક્ષી જે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩ અર્થાત્ સુમિત્રાબેન મગનભાઈ નાયક છે, જેઓની આંક ૨૮ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, જે ભોગ બનનારના માતા છે. આ સાક્ષીની જુબાનીમાંથી, ભોગ બનનારના પિતાની જુબાનીની સમાનતા સિવાય વધુ કંઈ ફલિત થતું નથી પરંતુ આ સાક્ષીએ પુનરોચ્ચાર કર્યો છે કે જે સમયે પોલીસ ભોગ બનનાર અને અપીલકર્તા

આરોપીની ધરપકડ કરવા આવી હતી, ત્યારે ભોગ બનનારે પિયરના ઘરે જવાની ના પાડી દીધી હતી.

૮.૬ ફરિયાદપક્ષે વધુમાં ભૌતિક સાક્ષી એટલે કે ફરિયાદીની પોતે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૪ તરીકે આંક ૨૯ પર તપાસ કરી છે. હવે, આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૭૬ હેઠળના હાલના કેસ જેવા કેસમાં, ભોગ બનનારની જુબાનીનું અત્યંત મહત્વ છે અને કમનસીબે અહીં હાલના કેસમાં, ભોગ બનનારે પોતે ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. આ પ્રતિકૂળ સાક્ષીનું માત્ર વાંચન સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તે યોગ્ય રીતે તેણીની પોતાની સંમતિ હતી અને કોઈપણ બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેનાથી વિપરીત ઉભરી આવતું સમગ્ર વર્ણન એ છે કે બંને પતિ-પત્ની તરીકે રહેતા હતા. ઉલટતપાસમાં એક બાબત નોંધપાત્ર છે કે તેણીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે ૧૮ વર્ષની ઉંમર પ્રાપ્ત કર્યા પછી માત્ર બાળકનો જન્મ જ થયો નથી પરંતુ પિતાએ ફરિયાદ નોંધાવી ત્યારે પણ તેણીની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી વધુ હતી અને, તેથી, જે ફલિત થાય છે તે સ્પષ્ટ સંમતિનો કેસ છે અને ઉંમર ૧૮ વર્ષથી વધુ છે અને વધુમાં આ એ જ ફરિયાદી છે જે ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપી રહી નથી.

૮.૭ કેસ પ્રસ્થાપિત કરવાના હેતુથી, ફરિયાદપક્ષે હજુ એક અન્ય મેડિકલ ઓફિસર ડૉ. મયુર રાજેન્દ્રભાઈ ગાંધી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૬, આંક ૩૧ ની તપાસ કરી હોવાનું પણ જણાયું છે, જેમાં માત્ર ઇતિહાસ જ નોંધવામાં આવ્યો ન હતો જે તેણી દ્વારા અગાઉ નોંધવામાં આવ્યો હતો પરંતુ શારીરિક તપાસ પણ

દર્શાવે છે કે હાલના અપીલકર્તા દ્વારા પહોંચાડાયેલી ઇજાઓના કે બળ પ્રયોગના કોઈ નિશાન નથી. તબીબી તપાસ પણ દર્શાવે છે કે એવી કોઈ ઇજા નથી જે અપીલકર્તાને ગુનાના આચરણ સાથે જોડી શકે અને વધુમાં અપીલકર્તા આરોપીના કહેવા મુજબ જન્મ તારીખ નોંધવામાં આવી છે.

૮.૮ અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી છે પરંતુ ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય મુખ્ય ભૌતિક સાક્ષી તપાસ અધિકારી છે, જેઓ હાલના કેસના ઇન્ચાર્જ ડીવાય.એસ.પી. શ્રી જયદેવસિંહ જયવંતસિંહ જાડેજા, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૧ છે, જેમની આંક ૪૪ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. હવે આ સાક્ષીએ અદાલત સમક્ષ એવી જુબાની આપી છે કે જન્મેલા બાળકના ડીએનએ ટેસ્ટ કરાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે, પિતા તેમજ ફરિયાદી દ્વારા જન્મની હકીકતનો વિવાદ કરવામાં આવ્યો ન હોવાથી, આવો ટેસ્ટ કરી શકાયો ન હતો, પરંતુ તેમની જુબાનીનું સમગ્ર વર્ણન દર્શાવે છે કે, એવું વિશ્વાસપૂર્વક કહી શકાય નહીં કે ફરિયાદપક્ષે વાજબી શંકાથી પર કેસ પ્રસ્થાપિત કર્યો છે. આ સાક્ષીની ઉલટતપાસનું વાંચન દર્શાવે છે કે નાના રાસકીની ગ્રામ પંચાયતના રેકૉર્ડમાંથી, જન્મનું પ્રમાણપત્ર મેળવવાનો કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો. ઉલટતપાસમાં તે પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે ફરિયાદીએ પોતે ૧૬ વર્ષની ઉંમર જણાવી છે અને ફરિયાદીના વધુ નિવેદનમાં ઉંમર ૧૭ વર્ષ દર્શાવવામાં આવી છે અને ઉલટતપાસમાંથી એ પણ ફલિત થાય છે કે ફરિયાદીની ઉંમર વાજબી શંકાથી પર પ્રસ્થાપિત કરવા માટે આ તપાસ અધિકારી દ્વારા કોઈ વધુ

તપાસ કરવામાં આવી નથી. ઉલટતપાસમાં એક સાદો ઈનકાર કરવામાં આવ્યો છે કે જ્યારે તેણી ગર્ભવતી હતી અને બાળકને જન્મ આપ્યો ત્યારે ૧૮ વર્ષ પૂરા કર્યા ન હતા, જોકે, ગમે તેમ હોય, ભોગ બનનારની ઉંમર સાબિત કરવા માટે, જે ગામમાં ભોગ બનનારના જન્મની નોંધ થઈ હોવાનું જણાવાયું હતું તે ગામમાંથી જન્મનું પ્રમાણપત્ર મેળવવાનો કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો ન હોવા અંગેની આ તપાસ અધિકારીની જુબાની વિપરીત જણાતી નથી, અથવા તો તેનું ખંડન કરવામાં આવ્યું હોય તેવું જણાતું નથી.

૮.૯ સમગ્ર સામગ્રી પરથી, એ પણ ફલિત થતું નથી કે શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્રની રજૂઆત સિવાય, આ શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્રની સાચીયત પ્રસ્થાપિત કરવા માટે અન્ય કોઈ વ્યક્તિની તપાસ કરવામાં આવી હોય, ન તો ઉંમર વાજબી શંકાથી પર પ્રસ્થાપિત કરી શકાય તે જોવાના હેતુથી સદર શાળાના આચાર્યની તપાસ કરવામાં આવી છે જે હકીકતની હાલની પૃષ્ઠભૂમિમાં એક માપદંડ બની શકે.

૮.૧૦ તપાસ અધિકારીએ વધુમાં સમગ્ર તપાસ હાથ ધરી હોવાનું જણાય છે જેમાં ગુનાના સ્થળનું પંચનામું કરવામાં આવેલ છે જેમાં અપીલકર્તા આરોપી સામે કાર્ય કરવા અથવા ગુનો પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ નિશાન દર્શમાન નથી અને તેમાં વધુમાં, તબીબી પુરાવા પણ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપતા નથી. વધુમાં, એફ.એસ.એલ. તપાસમાંથી એવું કોઈ વિપરીત તથ્ય બહાર આવ્યું નથી જે દૂર દૂર સુધી પ્રસ્થાપિત કરી શકે કે કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો છે અને,

તેથી, સંજોગોના આ સમગ્ર સમૂહને ધ્યાનમાં લેતા જે ફલિત થાય છે તે એ છે કે ફરિયાદપક્ષ વાજબી શંકાથી પર કેસને પ્રસ્થાપિત કરવામાં સક્ષમ રહ્યો નથી અને તે વિશ્લેષણના આધારે વિદ્વાન ટ્રાયલ ન્યાયાધીશ દ્વારા ઠરાવવામાં આવ્યું છે.

૯. ઉપરોક્ત નોંધપાત્ર હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં જો અદાલત વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા તારવેલા નિષ્કર્ષોની તપાસ કરે તો, તે દર્શાવે છે કે ૧૬ વર્ષથી નીચેની ઉંમરના મુદ્દા પર જે તારણ પર પહોંચવામાં આવ્યું છે, તેમાં ભાગ્યે જ કોઈ નક્કર સામગ્રી છે જે સ્પષ્ટપણે અદાલતને એવો અભિપ્રાય આપવા દે કે તેણીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી નીચે હતી. તેનાથી વિપરીત, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, તબીબી અભિપ્રાય ૧૬ વર્ષથી વધુ ઉંમર દર્શાવે છે, શારીરિક તપાસ પણ દર્શાવે છે કે તમામ ગૌણ જાતીય લક્ષણો વિકસિત છે જે તેણીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હોવાનું પ્રસ્થાપિત કરે છે અને વધુમાં અન્ય કોઈ સામગ્રી નથી જે સુરક્ષિત રીતે તપાસ કરી શકે કે ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી છે. તેનાથી વિપરીત, એક સ્પષ્ટ કબૂલાત બહાર આવી રહી છે કે જ્યાં નોંધણી કરવામાં આવી હતી તે નાના રાસકી ગ્રામ પંચાયતમાંથી જન્મનું પ્રમાણપત્ર મેળવવાનો કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને, તેથી, એક તરફ ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા એકત્રિત કર્યા નથી અને બીજી તરફ ઉંમર વિશે તારવેલા નિષ્કર્ષોને પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈપણ સ્વતંત્ર વ્યક્તિની ઉલટતપાસ કર્યા વિના માત્ર શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્ર પર આધાર રાખવો, તે ભૂલભરેલું અને વિકૃત જણાયેલ છે. તેનાથી વિપરીત, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ,

ફરિયાદીની જુબાની તેમજ તબીબી અભિપ્રાય એ દર્શાવે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા જે ઉંમર શોધવામાં આવી છે તેના કરતાં ઉંમર ઘણી વધારે છે.

૧૦. ઉપરોક્ત સંજોગોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, જો આપણે વધુ તારણની તપાસ કરીએ, જેના પર પહોંચવામાં આવ્યું છે, તો અન્ય કોઈ સંજોગો પણ એવું દર્શાવવા માટે નથી કે કોઈ બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અથવા બળાત્કાર આચરવામાં આવ્યો છે. તેનાથી વિપરીત, એવા સંજોગો ઉભરી રહ્યા છે કે બંને પતિ-પત્ની તરીકે રહેતા હતા અને ભોગ બનનારના માતાપિતાની જુબાની પણ દર્શાવે છે કે અપીલકર્તા આરોપી અને ફરિયાદી વચ્ચે સગાઈ વિશે વાતચીત થઈ હતી અને તેઓના સંબંધ વિશે જાણતા હતા અને તે પણ કબૂલ્યું કે બંને પતિ-પત્ની તરીકે રહેતા હતા અને તેથી, પ્રશ્નગત આ ઘટના નિર્વિવાદપણે કાયદામાં થયેલા સુધારા પહેલા બની છે અને, તેથી, જ્યારે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ જણાય અને માત્ર એવી કોઈ સચોટ સામગ્રી નથી કે જે અદાલતને એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા દે કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા ગુનો વાજબી શંકાથી પર સાબિત થયો છે અને, તેથી, સમગ્ર વર્ણન એ દર્શાવે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા જે ઠરાવવામાં આવ્યું છે તે ન્યાયી અને યોગ્ય નથી.

૧૧. તેમાં વધુમાં ધ એટ્રોસિટીઝ એક્ટની કલમ ૩(૨) (૫) ના ઉલ્લંઘન વિશે જે અન્ય જોગવાઈઓ આભારી કરવામાં આવી છે, જ્યારે મુખ્ય ગુનો પ્રસ્થાપિત થયો નથી, ત્યારે અપીલકર્તાને આ ગુનાના સંબંધમાં જોડવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ હતું. તેનાથી વિપરીત, માતાપિતાની જુબાની પરથી જ સ્પષ્ટ હકીકત ઉભરી રહી

છે કે બંને લગ્ન કરવાના હતા અને ફરિયાદી તરફથી તૈયારી હતી અને વધુમાં એ પ્રસ્થાપિત કરવા માટે અન્ય કોઈ સ્વતંત્ર સામગ્રી નથી કે ધ એટ્રોસિટીઝ એક્ટ મુજબનો કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો છે અને વિદ્વાન ન્યાયાધીશે પણ ઠરાવ્યું છે કે ધ એટ્રોસિટીઝ એક્ટનો કોઈ ગુનો બનતો નથી અને, તેથી આ હકીકતની પૃષ્ઠભૂમિમાં, અપીલકર્તા – આરોપી સામે પસાર કરવામાં આવેલ દોષિત ઠરાવતો હુકમ નબળો હોવાનું જણાયેલ છે અને અદાલત સુરક્ષિત રીતે એવા ચોક્કસ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે નહીં કે ફરિયાદપક્ષે ગુનો વાજબી શંકાથી પર પ્રસ્થાપિત કર્યો છે.

૧૨. ઉપરોક્ત સંજોગોના સંદર્ભમાં, નિર્ણયોની શ્રૃંખલા દ્વારા પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવેલ તે સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે ફરિયાદપક્ષે વાજબી શંકાથી પર ગુનો પ્રસ્થાપિત કરવાનો હોય છે. અલબત્ત, શંકાના પડછાયાથી નહીં, પરંતુ ગુનાને વાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાની જવાબદારી હોવી જોઈએ અને અદાલત સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાની આવી દરખાસ્તોને ધ્યાનમાં રાખે છે.

૧૩. હવે, ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા જે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ નિર્ણયોના ધ્યાને ફલિત થાય છે, સદર નિર્ણયના નીચેના અવલોકનો અદાલત માટે યોગ્ય સહાયક છે અને, તેથી, નીચેની શરતોમાં ક્રમશઃ ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલ છે.

૧૩.૧ વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ પ્રથમ નિર્ણય સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત વિરુદ્ધ લાખા ગોંડા વેગડાના કેસમાં (૨૦૧૪) ૪ જી.એલ.આર. ૩૫૬૪ માં નોંધાયેલ નિર્ણય છે અને શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્ર અને તબીબી અભિપ્રાય વચ્ચેના સંઘર્ષ વિશેના આ ૪ મુદ્દા સાથે કામ કરતી વખતે, અદાલતે ફકરા: ૧૮ અને ૧૯ માં, નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે: "૧૮. અમને જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષના કેસમાં મૂળભૂત ખામીઓ છે કારણ કે ડોક્ટર સમક્ષ આપવામાં આવેલ ઇતિહાસમાં ભોગ બનનારે જણાવ્યું હતું કે તેણી પોતે સ્વેચ્છાએ આરોપી સાથે ગઈ હતી. વધુમાં, ભોગ બનનાર લગભગ અઢી મહિના સુધી આરોપી સાથે રહી હતી. તેણી પાસે જવાની તમામ તક હતી. આ દર્શાવે છે કે તેણીના પક્ષે કોઈ મજબૂરી ન હતી અને તેણી સ્વેચ્છાએ આરોપી સાથે રહી હતી. ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઉપર સાબિત થાય છે. આ સંજોગોમાં, એ માનવું શક્ય નથી કે મજબૂરી હેઠળ કોઈ જાતીય સંભોગ થયો હતો, ખાસ કરીને, જ્યારે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૭૬ હેઠળના ગુના માટે કેસને સમર્થન આપતો કોઈ તબીબી પુરાવો નથી. પંચો પ્રતિકૂળ બની ગયા છે અને તેઓએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. ૧૯. અમે સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય દ્વારા અમારા મતનું સમર્થન ધરાવીએ છીએ કે ૧૬ વર્ષથી વધુ ઉંમરની મહિલા સાથે તેણીની સંમતિથી શારીરિક સંબંધ બાંધવો એ બળાત્કાર નથી તેથી કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં, જોકે રાજ્ય માટે વિદ્વાન એપીપી દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર દર્શાવે છે કે

તેણીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ ન હતી. અમે સદર રજૂઆતથી સમજાયા નથી કારણ કે ભોગ બનનારે પોતે તેણીના પુરાવામાં જણાવ્યું હતું કે તેણીએ આરોપી સાથે કેટલીયે વાર શારીરિક સંબંધ બાંધ્યો હતો અને આરોપી સાથે એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફરી હતી, જે દર્શાવે છે કે તેણી સંમતિ આપનાર પક્ષકાર હતી. વધુમાં, એ હકીકત કે તબીબી પુરાવા દર્શાવે છે કે તેણીની ઉંમર ૧૭ થી ૧૮ વર્ષની વચ્ચે હતી, અને તેથી પણ, આરોપી શંકાના લાભ માટે હકદાર છે. જો અદાલતનો અભિપ્રાય હોય કે પુરાવા પર બે મંતવ્યો વાજબી રીતે શક્ય છે, એક કે અપીલકર્તા દોષિત છે અને બીજું તે નિર્દોષ છે તો શંકાનો લાભ આરોપીની તરફેણમાં જાય છે. આ કેસમાં, તે પણ એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે એફઆઈઆર વિલંબથી નોંધવામાં આવી હતી. ઉપર આપેલા કારણોસર, અમને નથી લાગતું કે આ અપીલને આ હાઈકોર્ટની ફાઈલ પર રાખવાની જરૂર છે, અને અમે તે જ રીતે અપીલ કરવાની મંજૂરી આપવાનો ઇનકાર કરીએ છીએ. અમને ૨૦૧૧ એ.આઈ.આર. એસસીડબલ્યુ ૨૨૮૧ માં નોંધાયેલ કે.પી. થિમ્માપ્પા ગૌડા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કલોર્નિડોના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનું સમર્થન મળેલ છે. એવું કહી શકાય નહીં કે તેણીનું અપહરણ કરવામાં આવ્યું હતું. તમામ ઈજાઓની ગેરહાજરી અને ઉંમર નક્કી કરવા માટેના માપદંડની હકીકત પણ હોવા છતાં, શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્રના સાબિતી મૂલ્યની એટલી સુસંગતતા રહેશે નહીં કારણ કે શાળામાં પ્રારંભિક તબક્કે ફરિયાદીની જન્મ તારીખ કોણે આપી છે તે નક્કી કરવું શક્ય નથી. વધુમાં, ફરિયાદપક્ષ એ પ્રસ્થાપિત કરવામાં

નિષ્ફળ ગયું છે કે કોઈ સંમતિ ન હતી. આ કેસમાં, તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે કોઈ પણ આરોપી દ્વારા કોઈ બળાત્કાર ગુજારવામાં આવ્યો હતો અથવા તેઓએ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ ના ઉલ્લંઘનમાં તેણીનું બળજબરીથી અપહરણ કર્યું હતું."

૧૩.૨ અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી બારોટ દ્વારા જે અન્ય એક નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે આ અદાલતની ખંડપીઠ દ્વારા ૧૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ ફોજદારી અપીલ નં. ૧૫/૧૯૯૦ માં આપવામાં આવેલ નિર્ણય છે અને આ ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને, સદર નિર્ણયના સુસંગત અંશો ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય હોવાથી, વધુ વિશેષ રૂપે ફકરા: ૫ અને ૬, અહીં નીચે દર્શાવવામાં આવેલ છે. "૫. આરોપી નં. ૧ માટે, શ્રી એ.ડી. દેસાઈ વતી વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી લોપા ભટ્ટ ઉપસ્થિત રહે છે; આરોપી નં. ૨ માટે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રતિક બી. બારોટ ઉપસ્થિત રહે છે; અને આરોપી નં. ૩ માટે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી સુરેશ એમ. શાહ ઉપસ્થિત રહે છે, જે તમામ લોકોએ વિદ્વાન અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશના ચુકાદાને સમર્થન આપ્યું છે અને રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશે ફરિયાદીની ઉંમર નક્કી કરવાની બાબતમાં આ અદાલતના તેમજ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર યોગ્ય રીતે આધાર રાખ્યો છે. સામાવાળા નં. ૧ માટેના વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશે ૧૯૮૫ જી.એલ.એચ. ૩૮૮ માં નોંધાયેલ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત વિરુદ્ધ જીવનલાલ છોટાલાલ પટેલની બાબતમાં

આ અદાલતના નિર્ણય પર યોગ્ય રીતે આધાર રાખ્યો છે, જેમાં આ અદાલતની ખંડપીઠે અવલોકન કર્યું છે કે ઉદાસીન તપાસના કારણે ફરિયાદપક્ષ ફરિયાદીની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યું છે અને પરિણામે તે એવા વ્યક્તિને સજા અપાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યું છે, જેને સજા થઈ શકી હોત જો તપાસ એજન્સીએ થોડા વધુ સભાન પ્રયત્નો કર્યા હોત. આ અદાલતની ખંડપીઠ દ્વારા છેક ૧૩મી જૂન ૧૯૮૦ ના રોજ, એટલે કે અત્યારે ત્રણ દાયકાથી પણ જૂના, કરવામાં આવેલા અવલોકનો ત્વરિત વાંચન માટે ફક્ત એ જોવાના હેતુથી અહીં દર્શાવવામાં આવેલ છે કે બાબતોના પ્રભારી વ્યક્તિ આ અવલોકનોનું ધ્યાન રાખે અને એ જુએ કે દોષિત લોકોને સજા અપાવવા માટે તપાસ એજન્સી સંવેદનશીલ બને છે. તપાસ એજન્સીએ શોધવું જોઈએ કે તેણીને સૌપ્રથમ કઈ શાળામાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ એટલા માટે જરૂરી છે કારણ કે ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન એક્ટ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો મુજબ બાળકને દાખલ કરતી વખતે વાલી માટે જન્મની ચોક્કસ તારીખ જાણાવવી ફરજિયાત છે અને તે સમયે માત્ર શાળાના સત્તાવાળાઓને કોઈ ચોક્કસ તારીખ કેવી રીતે આપવામાં આવી છે તેના પુરાવા જ રજૂ કરવાના નથી પરંતુ સદર અધિનિયમ અને સદર નિયમો હેઠળ શાળામાં એક નિવેદન પણ દાખલ કરવામાં આવે છે અને તે નિવેદન પરથી તપાસ એજન્સી તે વ્યક્તિનું નામ જાણી શકશે જેણે બાળકને શાળામાં દાખલ કરાવ્યું હોય. અદાલતમાં તે વ્યક્તિની તપાસ થવી જરૂરી છે અને તે નિવેદન સાબિત કરવું જરૂરી છે અને તે વ્યક્તિ સાબિત કરશે કે જે ચોક્કસ તારીખે તે

બાળકને દાખલ કરવા માટે શાળા સત્તાવાળાઓ પાસે ગયો હતો, ત્યારે તેણે કોઈ ચોક્કસ સ્ત્રોત પરથી જન્મ તારીખ આપી હતી. પરંતુ સત્ય જાણવા માટે તપાસ એજન્સીએ બાબતના ઊંડાણમાં જવાની જરૂર છે. જો કાયદાની અદાલતમાં આવું કરવામાં ન આવે તો તેઓ શ્રેષ્ઠ ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ ક્યારેય લાવી શકશે નહીં જે તેઓ પોતાના પ્રયાસથી મેળવી શક્યા હોત અને જે તેઓએ પોતાની બેદરકારીના કારણે મેળવવાની તસ્દી લીધી ન હતી. તે તપાસ એજન્સીએ કોઈ પણ સંજોગોમાં અપીલ દાખલ કરવાની તસ્દી લેવી જોઈતી ન હતી પરંતુ તપાસની પદ્ધતિમાં સુધારો કરવો જોઈતો હતો જેથી ભવિષ્યના તમામ કેસોમાં આવું પરિણામ ન આવે." હાલના કેસમાં જ્યારે શાળાનું પ્રમાણપત્ર પહેલેથી જ રેકૉર્ડ પર હતું અને શાળાના મુખ્ય શિક્ષકની તપાસ કરીને તે સાબિત કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે ફક્ત એક જ વસ્તુ કરવાની જરૂર હતી તે ફરિયાદીની માતાની તપાસ કરવાની હતી, જે પોતાની દીકરીને દાખલ કરાવવા માટે શાળાએ ગઈ હતી. જો આમ કરવામાં આવ્યું હોત તો ફરિયાદપક્ષ ફરિયાદીની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરી શક્યું હોત. ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ નો નિયમ ૧૩૦ ઉંમરના પ્રમાણપત્ર માટે જોગવાઈ કરે છે. સદર નીચે મુજબ વાંચી શકાય છે: "૧૩૦. ઉંમરનું પ્રમાણપત્ર, મંજૂર થયેલી શાળામાં પહેલી વાર પ્રવેશ મેળવવા ઈચ્છતું દરેક બાળક તેના માતાપિતાની સહીવાળું ઉંમરનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરશે. અભણ માતાપિતાના કિસ્સામાં, પ્રમાણપત્રોમાં તેમના અંગૂઠાની છાપ હશે જે તે શાળાના શિક્ષક સિવાયના સાક્ષર વ્યક્તિ દ્વારા પ્રમાણિત હશે જેમાં બાળક પ્રવેશ

મેળવવા માંગતું હોય. આ પ્રમાણપત્રમાં આપેલી જન્મ તારીખ શાળાના (સામાન્ય) રજિસ્ટરમાં દાખલ કરવામાં આવશે....." ૬. હાલના કેસમાં, શાળાનું પ્રમાણપત્ર, આંક ૧૬ રજૂ કરવામાં આવેલ છે અને વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા ચુકાદાના ફરરા ૧૦ માં વિગતવાર તેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું છે. વિદ્વાન અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશે નોંધ્યું છે કે ફરિયાદીના જન્મ સ્થળ અંગે વિસંગતતા છે, જોકે ફરિયાદીના પિતા દ્વારા એવી જુબાની આપવામાં આવી છે કે તેણીનો જન્મ માંડવી ખાતે થયો હતો, શાળાના પ્રમાણપત્રમાં તેણીનું જન્મ સ્થળ 'નાના ભડિયા' દર્શાવવામાં આવ્યું છે. વિદ્વાન અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશે સદર પ્રમાણપત્રમાં કેટલાક ખાનાઓ ખાલી હોવાના પાસાને ધ્યાનમાં લીધું છે, જે મુખ્ય શિક્ષકની ઉલટતપાસમાં અસરકારક રીતે રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવેલ છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩, આંક ૧૫, નાના ભડિયા પંચાયત પ્રાથમિક શાળાના મુખ્ય શિક્ષક આત્મારામ મોહનદાસ પટેલની ઉલટતપાસમાં જણાવ્યું છે કે શાળાના રજિસ્ટરમાં ખાના નં. ૧૧, ૧૨, ૧૩ અને ૧૪ ખાલી છે. ફરિયાદીના જન્મસ્થળની બાબતમાં વિસંગતતા છે એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, અમુક ખાનાઓ ખાલી રાખવામાં આવ્યા છે એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા અને ફરિયાદીની માતા ઉપલબ્ધ હોવા છતાં તેણીની તપાસ કરવામાં આવી નથી એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, અને છેલ્લે પણ સૌથી અગત્યનું ફરિયાદપક્ષે છોકરીની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ તબીબી નિષ્ણાત દ્વારા તપાસ કરાવવાનું યોગ્ય

માન્યું નથી, અદાલતનો એવો અભિપ્રાય છે કે ફરિયાદપક્ષ એ સાબિત કરવામાં સક્ષમ નથી કે ઘટનાની તારીખે ફરિયાદી સગીર હતી."

૧૩.૩ હજુ એક અન્ય નિર્ણય, જે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયો છે તે આ અદાલતની ખંડપીઠ દ્વારા ૧૮.૦૩.૨૦૦૯ ના રોજ ફોજદારી અપીલ નં. ૨૩૨/૧૯૮૮ માં આપવામાં આવેલ નિર્ણય છે અને ફકરા: ૬.૪ નો સંદર્ભ આપીને અને સાબુકૂળ દલીલ ઉભી કરવામાં આવી છે અને, તેથી, ફકરા: ૬.૪ માં રહેલા સુસંગત અવલોકનો અહીં નીચે દર્શાવવામાં આવેલ છે. "૬.૪ વધુમાં, તબીબી પુરાવા અને એફએસએલ અહેવાલ જોતાં સ્પષ્ટ છે કે ફરિયાદીના માદા અંગો સારી રીતે વિકસિત હતા અને તેણી શારીરિક રીતે સક્ષમ અને પોષિત હતી અને, તેથી, ફરિયાદીની ઉંમર અંગેના કોઈપણ સ્વતંત્ર પુરાવાની ગેરહાજરીમાં તે નિર્ણાયક પરિબલ બની જાય છે અને ફરિયાદપક્ષ તેને વાજબી શંકાથી પર પ્રસ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું છે. તેથી, આરોપીને નિર્દોષ છોડવા અંગે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા તારવવામાં આવેલ નિષ્કર્ષ અને આપવામાં આવેલ કારણ ન્યાયી, કાયદેસર, યોગ્ય છે અને તેમાં કોઈ દખલગીરીની જરૂરિયાત જણાતી નથી."

૧૩.૪ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે છેલ્લો ચુકાદો ઉપયોગમાં લેવામાં આવ્યો છે તે ૨૦૧૦ (૧) જી.એલ.એચ. ૩૪૬ માં નોંધાયેલ સુનિલ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ હરિયાણાના કેસમાં નિર્ણય છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે, કેસ ચલાવતી વખતે, ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૭૬ ના ગંભીર ગુના સાથે કામ કરતી

વખતે ફરિયાદીની ઉંમર પ્રસ્થાપિત કરવાના હેતુથી જે માપદંડો ધ્યાનમાં લેવાના હોય છે તેને પણ ધ્યાનમાં લીધા છે, સદર નિર્ણયના સુસંગત અવલોકનો ફકરા: ૨૪, ૨૫, ૨૭ અને ૨૮ માં સમાવિષ્ટ હોવાથી તે સુસંગત અહીં નીચે ટાંકવામાં આવેલ છે. "૨૪. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે ૧૯૮૮ એ.આઈ.આર. એસ.સી. ૧૭૯૬ માં નોંધાયેલ બિરાદ મલ સિંઘવી વિરુદ્ધ આનંદ પુરોહિતના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. તે કેસમાં, અદાલતે અવલોકન કર્યું કે જ્યાં સુધી નોંધ કરનાર કે જન્મ તારીખ આપનાર વ્યક્તિની તપાસ ન થાય ત્યાં સુધી સ્કોલર રજિસ્ટરમાંની જન્મ તારીખનું કોઈ સાબિતી મૂલ્ય નથી. અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું: "સ્કોલર રજિસ્ટરમાં દર્શાવેલ જન્મ તારીખનું કોઈ સાબિતી મૂલ્ય નથી જ્યાં સુધી નોંધ કરનાર વ્યક્તિ અથવા જન્મ તારીખ આપનાર વ્યક્તિની તપાસ કરવામાં ન આવે. પ્રવેશ ફોર્મમાં અથવા સ્કોલર રજિસ્ટરમાં સમાવિષ્ટ નોંધ માતાપિતા અથવા સંબંધિત વ્યક્તિની જન્મ તારીખ વિશે વિશેષ જ્ઞાન ધરાવતા વ્યક્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે કરવામાં આવી હોવાનું દર્શાવવું આવશ્યક છે. જો જન્મ તારીખ અંગે સ્કોલર રજિસ્ટરમાં નોંધ માતાપિતા દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે કરવામાં આવી હોય, તો નોંધનું સાબિતી મૂલ્ય હશે, પરંતુ જો તે કોઈ અજાણ્યા વ્યક્તિ અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા આપવામાં આવી હોય કે જેને જન્મ તારીખના જ્ઞાનનું કોઈ વિશેષ માધ્યમ ન હોય, તો આવી નોંધનું કોઈ સાબિતી મૂલ્ય રહેશે નહીં." ૨૫. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે તેણીના

પિતાની ફરિયાદના અનુસંધાનમાં તેણીને ૬.૯.૧૯૯૬ ના રોજ શોધી કાઢવામાં આવી હતી. કથિત શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર ૧૨.૯.૧૯૯૬ નું છે, એટલે કે શોધી કાઢ્યાના માત્ર ૬ દિવસ પછી અને ૯.૯.૧૯૯૬ ના રોજ અપીલકર્તાની ધરપકડના ત્રણ દિવસ પછી. શ્રી જૈન દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સદર દસ્તાવેજ માત્ર ઘટના સમયે ફરિયાદીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી દર્શાવવા માટે બનાવવામાં આવ્યો હતો. તેમના મતે, દસ્તાવેજ બિલકુલ વિશ્વાસપાત્ર નથી. ૨૭. શ્રી જૈને ૨૦૦૭(૩) આરસીસી (CrI) ૮૧૮ માં નોંધાયેલ અરવિંદર કૌર વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ પંજાબના કેસ પર પોતાની રજૂઆતને મજબૂત કરવા આધાર રાખ્યો હતો કે પ્રવેશ રજિસ્ટર રજૂ કર્યા વિના, શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર ઉંમરનો કોઈ પુરાવો ન હોઈ શકે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીના પિતા બિશન, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ ના નિવેદન પર પણ આધાર રાખી શકાય નહીં. તેમના નિવેદન મુજબ, તેમના લગ્ન વર્ષ ૧૯૭૨ માં થયા હતા. ઘટના ૩૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૯૬ ના રોજ બની હતી. આ દર્શાવે છે કે લગ્ન લગભગ ૨૪ વર્ષ પહેલાં થયા હતા. આ સાક્ષીએ તારીખનો અંદાજે, કોઈપણ આધાર કે કોઈપણ રેકૉર્ડ વિના ઉદ્દેખ કર્યો છે. તેણે ઉદ્દેખ કર્યો કે તેની સૌથી મોટી પુત્રીની ઉંમર ૨૦ વર્ષ છે અને ત્યારબાદ તેણે કલ્પના અને અંદાજથી અન્ય બાળકોની ઉંમર જણાવી છે અને પિન્કીને સૌથી નાની દર્શાવી છે. તે બાળકોની ઉંમર વચ્ચેનો ચોક્કસ તફાવત અને તારીખ આપી શક્યો ન હતો પરંતુ જણાવ્યું હતું – "મારા બધા બાળકોની ઉંમરમાં આશરે એક વર્ષ કે બે વર્ષનો તફાવત છે." શ્રી જૈન

મુજબ સાક્ષી દ્વારા આપવામાં આવેલી અંદાજિત ઉંમર ભરોસાપાત્ર નથી. તેમણે એ પણ જણાવ્યું કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ એ પણ બતાવવાનો પ્રયાસ કર્યો કે તેમને ૭ બાળકો છે, જેમાંથી ૨ જીવિત નથી. તેણે તેમની ઉંમર અને તેઓ ક્યારે જન્મ્યા તે આપ્યું નથી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ એ પિન્કીની ઉંમર ૧૪ વર્ષ પૂરા કર્યા હોવાનું અને ૧૫ મું ચાલુ હોવાનું આપ્યું છે અને સદર નિવેદન અંદાજ પર કરવામાં આવ્યું છે. તેમના મતે, અપીલકર્તાનો દોષિત ઠરાવતા હુકમ પુરાવાની આવી ગુણવત્તા પર આધારિત ન હોઈ શકે જ્યાં અંદાજના આધારે ઉંમર દર્શાવવામાં આવી હોય. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ મુજબ, આ બાબતમાં પિન્કીનું નિવેદન પણ સાંભળેલો પુરાવો છે અને તે બિલકુલ વિશ્વાસપાત્ર નથી. ૨૮. અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને વિસ્તૃત રીતે સાંભળ્યા છે. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તા ફરિયાદીની સમાન જાતિ અને ગોત્રનો હતો અને ફરિયાદીના ઘરે વારંવાર આવતો હતો. તેમની વચ્ચે પ્રેમસંબંધ હતો અને અદાલતે એ પણ અવલોકન કર્યું કે અપીલકર્તા સુનિલ દ્વારા તેણીનું વારંવાર શારીરિક શોષણ કરવામાં આવતું હોવાનો તેણીએ ક્યારેય વિરોધ કર્યો ન હતો. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, ફરિયાદીની ઉંમરનું નજીકથી અને કાળજીપૂર્વકનું નિર્ધારણ હિતાવહ છે. ડૉ. વર્મા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧, જેમણે ૧૪ તબીબી રીતે ફરિયાદીની તપાસ કરી હતી, તેમને જાણવા મળ્યું કે તેણીના ગૌણ જાતીય લક્ષણો સારી રીતે વિકસિત હતા."

૧૩.૫ ઉપર ઉલ્લેખિત નિર્ણયો દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાની ઉપરોક્ત દરખાસ્તોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતનો એવો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે ફરિયાદપક્ષે વાજબી શંકાથી પર કેસ સાબિત કર્યો નથી અને કોઈપણ કિસ્સામાં ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી પ્રસ્થાપિત કરી શક્યું નથી. જેના પરિણામે, દોષિત ઠરાવતો સમગ્ર હુકમ પુરાવાના નબળા ભાગ પર આધારિત હોવાનું જણાય છે જે અદાલતને શંકાનો લાભ લંબાવવાની આવશ્યકતા ઉભી કરશે કારણ કે અદાલતને દોષિત ઠરાવતો હુકમ કાયમ રાખવો સુરક્ષિત જણાતો નથી. આથી, દોષિત ઠરાવતો અને સજાનો હુકમ રદ કરવામાં આવે છે અને અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૧૪. પરિણામસ્વરૂપે, બોટાદ મુકામે કેમ્પ કરતા, ભાવનગરના વિદ્વાન પ મા અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશ દ્વારા સ્પેશિયલ એટ્રોસિટી કેસ નં. ૩૯/૨૦૧૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૬.૦૩.૨૦૧૩ નો દોષિત ઠરાવતો અને સજાનો ચુકાદો અને હુકમ આથી રદબાતલ અને રદ કરવામાં આવે છે. હાલના અપીલકર્તા મૂળ આરોપી નં. ૧ અર્થાત્ સંજયભાઈ ભગવાનભાઈ જાદવને, અન્ય કોઈપણ કેસમાં જરૂર ન હોય તો, જે આરોપો માટે દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા હતા તેમાંથી શંકાનો લાભ આપીને તાત્કાલિક નિર્દોષ છોડવામાં આવે છે. દંડ, જો ચૂકવવામાં આવ્યો હોય, તો અપીલકર્તાને પરત કરવામાં આવે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય, તો તાત્કાલિક સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પાછી મોકલવામાં આવે.

(એ. જે. શાસ્ત્રી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.